

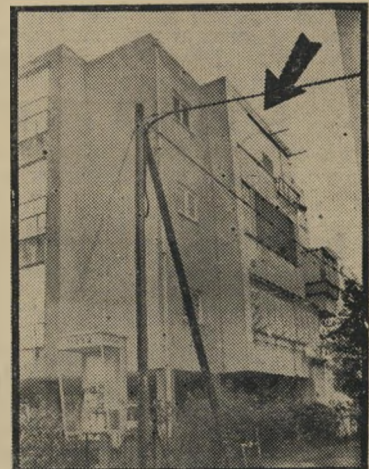
דירת המנכ"ל החדש

מזל-ביש ממש רודף את "הבנק-לפיתוח התעשייה". יושב-הראש הקודם שלו, נגיד "בנק-ישראל" של היום, משה זנבר, הסתבך בדירת-הפאר שהבנק מכר לו ב-תנאי-יחסים. והנה, מיקרה דומה בדיוק אירע גם למי שעתיד לקבל השבוע את המינוי כמנכ"ל החדש של הבנק.

הבנק-לפיתוח-התעשייה הוא המכ-שיר הפיננסי המרכזי במשק התעשייתי, ובו תלויים אלפי מיפעלי-תעשייה. מנכ"ל הבנק הוא כלי-כח, ועל-פי רצונו הטוב נקבע קיומו של כל מיפעל המקבל ה-וואה בבנק. לכן חשוב כי בראש מוסד זה יעמוד אדם ישר, חסר-פניות ובעל עבר ללא רבב. במיוחד חשוב להקפיד

על הקופה. מנכ"ל הבנק אז, ועד היום, היה ד"ר אברהם נאמן, לשעבר החשב-הכללי באוצר. נאמן הגביל עצמו לעיסקי ההלוואות בלבד, השאיר את כל הפיננסי-שטיק לנף הקרוי ועדת-סגני-יושב-ראש-מועצת-המנהלים, שכללה את ציגני הבנקים הגדולים, ונשלטה על-ידי משה בנו גיטר מ, דיסקונט.

בשנת 1970 הודיע פרידמן כי הוא יוצא לחופשה בת כמה שנים מן הבנק. הוא קיבל מינוי של מישנה למנהל-הכללי של "בנק-ארץ-ישראל - בריטניה". ה-מינוי היה חלק מהסכם בין "בנק-ישר-אל" ל-"בנק-בריטניה" (ראה ידיעה אח-רת במדור זה). הדבר הראשון שפרידמן עשה היה לקחת לעצמו הלוואה של 25 אלף לירות, לכמה עשרות שנים. דבר זה היה מקובל מאוד בין חברות לבין מנה-ליהם הכלליים, שכן הן העדיפו לתת הטבה מוסווית בצורת הלוואה עומדת למי שבא לעבוד אצלם.

דירת המנכ"ל הלוואה עומדת

אולם כעבור שני חודשי עבודה בלבד הודיע פרידמן על שובו ל-"בנק-לפיתוח-התעשייה". יודי האישי מזה שנים, משה זנבר, התמנה כיושב-ראש מועצת-המנהלים של "הבנק-לפיתוח-התעשייה" והציע לפרידמן תנאים טובים ביותר כדי שישוור.

ראשי "בנק-בריטניה" הצטערו, אומנם, אבל נאלצו להסכים, וכבר-ד"אגב שאלו מה בנוגע להלוואה שלקח לעצמו. פרידמן השיב ב,מה פתאום? שכן לדבריו, היתה זו הלוואה עומדת. ראשי הבנק טענו כי היא ניתנה כהלוואה עומדת למי שעתיד היה לעבוד בבנק כמה שנים, ולא חוד-

שים מעטים. פרידמן התעקש, ובשל סיו-בות שונות לא פנה הבנק לבית-המישפט. (הסיבה העיקרית: זמן קצר לאחר-מכן התמנה זנבר כנגיד "בנק-ישראל". "בנק-בריטניה" היה תלוי ב-"בנק-ישראל", ולא רצה לפגוע בידו של זנבר).

כיום יש כונס-נכסים ל-"בנק-בריטניה", וזה תובע החזרת חובות וערבויות מכל מיני חברות החייבות לבנק. מושמעת טענה כי הוא מנסה לגבות גם את חובו של פרידמן, אם כי פרידמן אמר ל-"העולם הזה" כי אינו חייב לבנק אף פרוטה - דבר שבינו לבין האמת אין ולא כלום.

אולם באותה תקופה קצרה שפרידמן היה ב-"בנק-בריטניה", הוא הספיק לק-חת גם כמה אלפי לירות הלוואה מן ה-חברות הכלכליות של המפד"ל (פרידמן הוא יהודי דתי). רק מיקרה הוא כי גופים אלה נזקקו לאשראי גדול מ-"בנק-בריטניה", שפרידמן בא לנהלו.

כאשר הלך פרידמן ל-"בנק-לפיתוח-התעשייה", עשה עמו זנבר הסדר שלא נשמע כמותו בישראל.

לפרידמן היתה דירה ברחוב אבטליון 13 בבני-ברק. ה-"בנק-לפיתוח-התעשייה" קנה ממנו את הדירה בסכום הקרוב ל-מאה אלף לירות, השכיר את הדירה חזרה לפרידמן במחיר אפסי, והעניק לו זכות לקנות את הדירה מן הבנק כעבור מיספך שנים במחיר מינימלי.

הסדר זה שימש, שנה לאחר-מכן, תק-דים לוועדת-הסגנים, כאשר אישרה למ-כור לזנבר את הדירה של הבנק, שבה התגורר. הם הסתמכו על התקדים של ההסדר שעשה זנבר עם פרידמן, טענו כי עתה הוא מחייב אותם לגבי זנבר.

כמו לגבי זנבר, ודאי כי הבנק משלם עבור פרידמן גם את מס-ההכנסה והמיסים על המתנה שקיבל ממנו בצורה כזו.

אותם סגנים אישרו בשבוע שעבר את פרידמן כמנכ"ל הבנק, הרימו כוסית לכי-בודו. יד רוחצת יד.

ציצי וההטבות

מתחת לשולחן

מי שחושב כי ראש עיריית תל-אביב, שלמה (ציצי) להט יודע לעסוק רק בשוטרים ובלשים, טעות בידו. הנה סיפור נחמד וחביב, על הפטנט של עיריית תל-אביב להעלאת משכורות לכל מי שהיא רוצה ביקרם, מבלי לשלם מס-הכנסה.

לעירייה יש מה שקרוי יחידה-לחזות-פני-העיר, שבראשה עומד גרשון יובל. רשמית, תפקידה של היחידה הוא לשי-טט במרחבי העיר, ולדווח על כל מקום שבו ניתן לשפר את חזות העיר - אם על-ידי טיוח קיר, או קיצוץ עץ.

למען האמת, היחידה הוקמה עוד על-ידי העירייה הקודמת, ויוזמה היה אר-לי-אל עמיעד. השלב השני היה לנצל את היחידה לשיפור חזות משכורותיהם של פקידני-העירייה. העירייה בחרה כמה עש-רות פקידים שחפצה ביקרם, מינתה אר-תם כמשוטטים-מציצנים של היחידה הזו. תפקידם הישמי של אלה הוא לשוטט אחרי שעות-העבודה שלהם, ולדווח ליחי-דה על כל מיפגע חזותי. ברור שהם ראויים לתגמול, וזה ניתן להם בצורת תשלום מיוחד על קילומטראז' של 600 קילומטר לחודש. סכום זה הוא נטו, והוא מהווה תוספת הכנסה לכל מצאי. לפני ימים אחדים הוציאה העירייה כמה פקידים מבין המציצנים הללו, הכי-ניסה במקומם אחדים מיקירי ההנהלה החדשה. למה שלא ייהנו גם הם?

השאלה היא, האם בולשים הבלשים של ציצי גם אחרי אשוי היחידה המיו-דת, לברר אם הם מציצים על חזות העיר בזמן העבודה - או, אולי, אחרי שעות העבודה, שאז החשיכה מפריעה, כידוע, להצאות.

איך הפסיד הדואר 12 מיליון?

בשנת 1971 חשו חכמי הדואר כי משהו כאן לא בסדר, מינו ועדה פנימית לקביעת מחיר חדש לסירטי-הניקוב. ה-וועדה מצאה כי המחיר שיש לקבוע הוא 8.5 לירות הגליל. הוועדה קבעה, אבל הדואר המשיך למכור במחיר הישן. למה? ככה.

רק באוקטובר 1974 הוציא משרד-הדואר חזר, ובו הודעה כי הוא מפסיק למכור סירטי-ניקוב, והודיע על ארבעה או חמישה ספקים מורשים שרק הם יוכלו למכור סרטים אלה.

הספקים המורשים נקבעו ללא מיכרז. דובר הדואר מסר, כי כל מי שיוכיח שבניו הסרטים המתאימים, יוכל להצ-טרף לרשימה.

מעריכים, כי הפסדי הדואר כתוצאה מן השיכחה להעלות את המחירים מס-תכמים ב-12 מיליון לירות.

מאז שנות החמישים שימש משרד-הדואר הספק היחיד בישראל של סירטי-ניקוב לטלקס. היה מי שהצטרף למישלוח חומר בטלקס, היה קונה סירטי-ניקוב בדואר. הדואר מכר אותם מאז שנת 1952 במחיר של 2.8 לירות הגליל. מאז עברו שנים, היו פיחותים, חומרי-הגולם התייקרו. רק הדואר המשיך למכור באר-תו מחיר.

התעשרות

מדהימה

כל מי שרוצה לקבל מושג על מימדי צמיחת ההון בישראל, יקח לתשומת-ליבו את הרצאתו של המפכח-על-הבנקים, ד"ר מאיר חת, שהתקיימה לאחרונה. הוא גילה, כי בשנת 1952 היה התוצר הלאומי הגולמי 1.8 מיליארד לירות, ואילו ההון כנגד התוצר היה לפחות 1.2 מיליארד לירות (התוצר משקף נכ-סים, ההון משקף איגרות-חוב והתחיי-בויות הוניות של המשק).

ואילו בשנת 1973 היה התוצר הלאומי 37.5 מיליארד לירות, וההון מולו 80 מיליארד לירות.

מכאן שכמות ההון - התחייבויות כספיות, גדלה בעשור האחרון פי-שמונים כמעט, לעומת גידול של פי-עשרים לערך בנכסים!

כמות הון אדירה זו נמצאת ברובה בידיים פרטיות. אלה הם המתעשרים ה-חדשים של ישראל.

מדוע לא מונה מנכ"ל?

עשה זאת. נגיד הבנק, זנבר, לא גילה את תוכן מיסמך זה לחברי ועדת-הכספים של הכנסת שחקרו בפרשה. הוא מסביר את מחלדיו בלחישות של ספיר, או ב-חוות-דעת מישפטיות שמנעו ממנו, כב-יכול, לפטר את מנכ"ל "בנק-בריטניה", יהושע בן-ציון.

אבל מה מנע ממנו למנות מנהל-כללי משלו לבנק?

המיסמך המופיע כאן הוא יחיד-במי-נו. הוא מוכיח, יותר מכל דבר אחר, את הטיעונים הכוזבים שבהם מלעט נגיד "בנק-ישראל" משה זנבר, את הציבור ואת הכנסת. המיסמך הזה הוא הסכם שנחתם בדצמבר 1970, כאשר "בנק-ישר-אל" הציל את "בנק-בריטניה" על-ידי הזרמת 12 מיליון לירות בריבית נמוכה. לפי המיסמך היה "בנק-ישראל" ראשי למנות מנהל-כללי לבנק. אך הוא לא

6 (א) מוסדרים לא יבנה מנזל כללי נוסף בלי לקבל הסכמתי טראסי.

(ב) אם אדרוש זאת, יבנה מוסדרם מנהל כללי נוסף שיוסכם על ידי, תוך 6 וצדדים מיום קבלה הדרישה.

7. ההוראה הכפורה בככתב זה תקומנה בעינן עד שיסולקו במלואם האמצעים הכספיים המועמדים לרטוחם על פי ההסכם שנחתם היום.

בכבוד רב,
מאיר חת
המפקח על הבנקים

המיכתב שלא הוצג בכנסת מיסמך מוכיח

הורוביץ, לנסקי וטיבור רוזנבאום

נגיד-לשעבר הורוביץ רישיון מוקפא

בשנת 1966 ביקש טיבור רוזנבאום, בעל "הבנק-הבינלאומי-לאשראי", לפתוח סניף בישראל. נגיד "בנק-ישראל" דאן, דוד הורוביץ התנגד לבקשה, אולם התקשה לעמוד בלחצים שהופעלו עליו מכל צד למתן רישיון לרוזנבאום. בסופו של דבר נמצא פיתרון: הוא הודיע לרו-זנבאום כי עד שלא יגיש תביעות-דיבה נגד העיתונים שפירסמו כאילו משמש הבנק שלו צינור להברחת כספי-הפשע של מאיר לנסקי, לא יקבל רישיון. הסיפור פורסם, כידוע, ברחבי העולם בשבועון "לייף". העיתון הישראלי היחי-די שפירסם אז סיפור זה היה "העולם הזה". אולם לנגיד "בנק-ישראל" היה די במה שפורסם, למניעת הרישיון מ-רוזנבאום.

חמש שנים לאחר-מכן החליף משה זנבר את הורוביץ, ובין הדברים הרא-שונים שעשה היה הפקדות כספים של "בנק-ישראל" בבנק של רוזנבאום.